

L'EcoXarxa Mallorca i la moneda social

L'EcoXarxa Mallorca és una xarxa d'intercanvis de gent de l'illa, que cerca un món en el qual els doblers no siguin el motor de les nostres vides, es pretén que a poc a poc vagin canviant les activitats econòmiques quotidianes per generar un nou model econòmic més humà, proper, cooperatiu i ecològic, utilitzant com a mitjà de canvi la moneda local, social i lliure, el talent.

L'EcoXarxa neix a finals del 2011 seguint l'estela de la Cooperativa Integral Catalana (CIC) i les EcoXarxes (<http://cooperativa.cat/es>) de la mateixa regió, les quals advoquen pel decreixement i per un desenvolupament econòmic basat en el suport mutu i alternatiu a l'economia d'Estat.

Els principis del projecte afecten a àmbits de:

- Transformació social: interès pel bé comú i importància d'estar bé amb un mateix, desprendre's del materialisme, transició cap a la utopia, inclusió i enxarxament per a tota la societat.
- Societat: equitat i justícia social, igualtat en la diversitat, autorealització i suport mutu, compromís i autoavaluació.
- Economia: atendre les necessitats personals per damunt de qualsevol altre interès i cadascú aportant segons les seves possibilitats; moneda com a sistema d'intercanvi de les persones a la comunitat, exclouent l'acumulació com objectiu; promoure altres formes no monetàries d'intercanvi, troc directe i economia comunitària; establir relacions econòmiques justes entre productors i consumidors; els talents mai són convertibles en euros i no s'accepta cap tipus d'interès en els préstecs.
- Ecologia: ecologia i permacultura; decreixement i sostenibilitat.
- Organització política: democràcia directa, deliberativa i participativa; autogestió i descentralització; transparència; subsidiarietat del fet local al global; assemblearisme.

Els límits d'acció de l'ecoxarxa no són fàcilment visibles ni estan clarament remarcats, aquests poden variar i créixer segon les capacitats, les habilitats, la dedicació i els interessos de les persones que el conformen. L'ecoxarxa pot integrar i treballar àmbits de la nostra vida tan diversos com l'alimentació, l'educació, la salut, el treball, l'habitatge, la cultura, etc. sempre amb una visió global i holística de l'ésser humà.

Es vol iniciar una transició, mitjançant la moneda social, cap a una societat més humana on prevalgui la donació i l'intercanvi directe, la confiança en les relacions i l'organització autònoma dels grups i projectes locals fora del domini i de la influència estatal.

Aquest projecte és una proposta activa i inclusiva que reuneix el parer i el sentir

de molts grups i persones. Es tracta de fer xarxa i fomentar la creació i dinamització de projectes i col·lectius afins que treballin l'autogestió, el consens assembleari, la confiança i el suport mutu, objectiu que pot resultar enriquidor per a totes les persones implicades. Amb propostes pràctiques autogestionàries interessants i beneficioses per a tota la comunitat.

El 6 d'abril d'aquest any s'inaugurà oficialment el local del Passatge particular Antoni Torrandell (baixant les escales que van de la plaça dels Patins al carrer d'Oms), seu de l'Ecoxarxa. Dins aquest espai podreu trobar el Rebost Col·lectiu amb productes ecològics i a bon preu per als socis, la Infokafeta amb cerveses ecològiques, infusions varies i cafè xiapaneco, la copisteria IAM Lucio i la biblioteca de la Universitat Lliure. Aquest local també resta obert i es cedeix a grups i a totes les persones afins que treballin l'autogestió.

La creació i posada en marxa d'una moneda social, que repercuteixi directament en el nostre mode de vida i de producció, és un dels nostres objectius, junt a la cooperació, el foment de l'autogestió i de les relacions interpersonals solidaries, l'ecologisme, el consum de productes locals i de confiança, entre d'altres.

Pel que respecta a la moneda social, el talent, el passat 14 d'abril varem celebrar a la plaça Patins la I Diada de l'Ecoxarxa Mallorca on la moneda utilitzada per firar va ser el talent; aquesta jornada ens ha permès augmentar en més de 60 el nombre d'usuaris i quadruplicar la moneda social circulant al CES (<https://www.community-exchange.org>), el portal d'Internet amb seu a Sud-àfrica que acull més de 500 xarxes de moneda social d'un total de 58 països.

El talent s'equipara a l'euro. Una persona pot canviar euros a talents però mai talents a euros, de forma que cada vegada hi hagi més moneda social en circulació. Hi ha diverses maneres de crear moneda social: dins el CES està permès un saldo negatiu de menys cent unitats monetàries, així qualsevol persona pot tenir accés als serveis i productes que hi ha dins la xarxa, excepte els productes que s'hagin de pagar íntegrament en euros per als quals s'exigirà tenir saldo positiu en talents; també s'admet l'opció d'augmentar el saldo de moneda canviant euros per talents al local de l'Ecoxarxa, aquests euros serviran per donar suport i fiabilitat a la moneda social i per fer compres col·lectives que beneficiïn a tots els membres de la xarxa; un altra forma de crear moneda social és l'organització de fires i diades en les quals circulen talents exclusivament, en aquest cas els firants en acabar la diada canvien els talents recollits per un percentatge, pactat prèviament, en euros i la resta s'ingressa en el CES en saldo positiu.

Per què defensem la moneda social? Potser ens convé, per contestar aquesta qüestió, escoltar la veu dels experts i estudiosos de les monedes locals, en aquest sentit Bernard Lietaer i Margrit Kennedy, en el seu llibre "*Monedas regionales. Nuevos instrumentos para una prosperidad sustentable*" ens demostren que la moneda social ofereix la possibilitat de recuperar la iniciativa econòmica i cultural local en un món globalitzat.

Hem de tenir en compte que l'euro és el símbol d'una voluntat centralitzadora i

d'una lluita per reduir l'autonomia i el poder de les regions, cosa que en res ens beneficia als ciutadans i treballadors. La globalització de les monedes contemporànies aboca a la desvalorització de recursos, coneixements i habilitats marginals degut al gran moviment de mundialització que caracteritza la nostra època. Cal despertar aquests coneixements i revalorar aquests recursos per millorar els nivells locals d'ocupació i dinamitzar l'escala d'allò local de manera activa, eficaç i amb capacitat de prendre iniciatives, per a lo qual les monedes locals poden fer una gran contribució.

Baix una visió convencional de la moneda, aquesta pot ser considerada com a neutra, és a dir, sense influència sobre la naturalesa i el valor dels intercanvis que es produeixen amb ella, però això és essencialment fals, donat que si es comparen les monedes nacionals amb altres instruments de canvi que obeeixen a regles de creació totalment diferents, els valors subjacents d'aquestes surten a la llum. Per altra part, s'ha de tenir en compte que la major part dels sistemes monetaris locals reivindiquen una dimensió social i d'estímul comunitari, que no entra dins les finalitats de la moneda convencional.

Els sistemes monetaris duals han estat presents al llarg de la història tant com els sistemes de moneda única, encara que no es parli ni es tingui en consideració pels economistes adoctrinats per l'educació oficial. Les monedes convencionals són totes de la mateixa naturalesa i tenen les mateixes característiques: creació sota la coordinació d'instància central, necessitat de escassetat i atribució d'una taxa d'interès. Quan sistemes d'unitats monetàries diferents cohabituen, serveixen com instruments per a l'intercanvi de productes o de serveis diversos, i no compleixen, en les mateixes condicions, la funció de moneda de compte i, encara menys, la de reserva de valor.

Segons Lietaer i Kennedy, existeixen proves estadístiques que demostren que l'ús de monedes diversificades genera diferents tipus de relacions humanes i faciliten altres opcions i actituds vitals. Quan es comparen monedes convencionals amb monedes socials, la gent prefereix els serveis que es dispensen en moneda social en lloc d'intercanviar amb moneda convencional.

Al llibre es mencionen estudis etnològics duts a terme en Bali i a Papua que mostren que la utilització de monedes complementàries revitalitza la cultura local, estabilitza l'economia local i la societat en el seu conjunt. Igualment, queda demostrat que aquests sistemes només funcionen en estructures relativament descentralitzades, on la presa de decisions es fa de forma democràtica. En el cas de Bali, la comunitat en el seu conjunt decideix que s'ha de fer, i quan un projecte és criticat per una majoria, aquest queda aturat immediatament. Per altre costat, quan els projectes es plantegen pel govern, sense intervenció de la comunitat, aquests perden el seu incentiu i el sistema s'ensorra.

Pierre Caíame, citat per Lietaer i Kennedy, va fer un inventari molt complet dels principis que ens haurien de guiar cap a un nou governament per afrontar els reptes del nostre temps, alguns dels quals es poden aplicar als nostres objectius. Per exemple:

- Al segle XXI, la ciutadania és fonamentalment plural. Cada ésser humà

és, per definició, actiu a nivell local, regional, nacional, supranacional (Europa) i mundial. L'únic mitjà per evitar que la identitat no es converteixi en causa de conflictes (com passa a l'Índia, Àfrica, els Balcans o Orient Mitjà) és reconèixer el dret a la diversitat en tots els nivells de governament. El més important és no enfrontar-los, sinó fer-los cooperar.

- A l'actualitat, la majoria de problemes, ja sigui l'educació, l'aigua, el medi ambient, la cohesió social o la investigació, no es poden resoldre a un sol nivell. Qualsevol solució eficient ha de contemplar relacions de govern a diverses escales de forma simultània. El mecanisme de cooperació entre els nivells local, regional, nacional i internacional és una de les claus centrals de tota arquitectura de govern futura. El grau d'interdependència que uneix els essers humans, les diferents cultures i la biosfera han canviat completament en el transcurs dels dos darrers segles. El que passa a un racó del planeta té repercussions en tots els altres, perquè la informació, les persones, els estils de vida i els productes circulen i s'inter-connecten com mai ha passat. A finals del segle XX, les nacions, les empreses, els mercats i la democràcia representativa s'han convertit en conceptes pràcticament universals. Malgrat l'anterior, s'espera que per a finals del segle XXI cap d'aquests conceptes mantingui la seva actual importància per no ser capaços d'organitzar les relacions entre els individus, les cultures i la biosfera.
- És probable que el segle XXI sigui l'era de les ciutats i les regions, de la mateixa manera que el XX ha estat de les empreses i dels Estats. La ciutat i la regió serà d'aquesta manera el fonament del governament futur. S'observa ja aquest fenomen en el desenvolupament de ciutats-estats com Singapur o Xangai a Xina, o regions com Silicon Valley en Califòrnia o Emilia-Romagna a Itàlia. La seva importància va més enllà de l'economia. A més a més, tenint en compte la realitat en tota la seva complexitat es fa més necessari la recerca de solucions integrades que connectin les societats humanes a l'ecosistema on operen. Les regions són molt més aptes per a realitzar tal integració que la nació, i sobretot per aprofitar les característiques que li són pròpies.
- La Informació és un dels sistemes essencials de tot governament. Encara que la generació d'informació està controlada per institucions que inevitablement, deixen la seva petjada a la mesura i escala en que ha estat recollida, agrupada i representada. La percepció que una comunitat té de si mateixa és fonamental en qualsevol procés. Malgrat això, els sistemes actuals tenen tendència a extreure molta informació d'una comunitat, però és estrany que aquestes informacions retornin. Es fa necessari fomentar la recollida i difusió d'informació adequades a cada nivell de govern, incloent els nivells locals i regionals, els quals seran de cada vegada més essencials per a una democràcia funcional.
- La teoria econòmica no s'alimenta suficientment de les ensenyances de la història: els manuals d'economia diuen molt poc del que ha succeït al llarg de la història a l'àmbit dels sistemes econòmics i financers. El sistema monetari en particular és considerat com una dada el

qüestionament de la mateixa és automàticament considerat com a tabú. Aquesta és la raó per la qual els especialistes tenen la tendència a no escoltar quan se'ls parla de sistemes monetaris diferents, una idea que estimen extravagant en molt de casos, per no dir perillosa, perquè ens obliga a posar en qüestió allò que creiem conèixer sobre la moneda, que és l'element central de tota la nostra economia.

Finalment, podem dir que del decurs de la història s'extreuen ensenyances molt importants que cal tenir en compte i aprofitar-nos del seu coneixement per afrontar el futur:

- La tendència actual a la centralització monetària troba els seus orígens a les aspiracions de control dels poders centralitzadors, inicialment els dels reis, després els dels Estats-Nació i finalment els dels països amb aspiracions d'hegemonia mundial. L'homogeneïtzació monetària ha facilitat de forma incontestable els intercanvis a l'escala corresponent a cada una d'aquestes etapes, però té cada vegada menys capacitat d'administrar sobre el terreny els problemes que es manifesten a les economies regionals o locals. Disposem, per tant de precedents històrics que mostren de forma convincent que les monedes regionals ben administrades poden circular en paral·lel a les monedes nacionals, i, sobre tot, supranacionals, sense generar inflació o crisi monetària.
- Al mateix temps, el poder financer mostra una tendència a concentrar-se en un nombre cada vegada més reduït de centres de decisió que paulatinament s'allunyen de la vida quotidiana dels ciutadans. El futur monetari d'un agricultor de Porreres no es decideix als nostres dies ni en el seu ajuntament, ni en Madrid, ni inclòs en el Banc Central Europeu, sinó en Pekín, on es decidirà fins a quin punt Xina vol continuar acumulant sense fi dòlars, els valor dels quals es deprecia any rere any.
- Tanmateix, en el context d'una crisi financera mundial, la responsabilitat d'administrar les conseqüències socials, així com la de cercar solucions innovadores per als problemes que aquesta generi, no vindrà de Pekín o de Madrid, sinó de la comunitat local o regional. Existeix doncs una dissimetria entre els mitjans d'acció i les responsabilitats. Segurament que la recerca de solucions dels problemes creats pel monopoli monetari al ciutadà s'exigirà tot d'una a nivell regional o local.

La posada en marxa d'una moneda local a Mallorca només acaba de començar, ens queda molt camí per fer; la reflexió i la presa de decisions assembleària ha de ser la nostra guia. Des de l'Ecoarxa Mallorca volem convidar a tothom a acostar-se a la moneda social i fer-la seva, a enxarxar-se i començar a col·laborar en la mesura que sigui possible, aquest projecte necessita moltes mans i molts de caps. Vos esperem!

Mitjans consultats:

<https://www.community-exchange.org/>

<https://www.ecoxarxamallorca.org>

<http://cooperativa.cat/es>

http://kennedy-bibliothek.info/data/bibo/media/Monedas_Regionales.pdf